

Юрченко К.О.

студентка,

Науковий керівник: Лужаниця О.І.

кандидат філологічних наук, доцент,

Запорізький національний університет

ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЯ СОЦІО-РЕГІОНАЛЬНОЇ СВОЄРІДНОСТІ У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЯХ ДІАЛЕКТІВ ПІВДЕННОЇ АНГЛІЇ

Мова безупинно реагує та відображає в собі все, що відбувається навколо, це підтверджується дослідженнями багатьох зарубіжних (Г. Штейнталь, В. Гумбольдт, Л. Вейсгербер) і вітчизняних вчених (А.А. Потебня, Е.Ф. Тарасов, В.Г. Костомаров, Е.М. Верещагін). Найбільш довготривало цю інформацію зберігають фразеологізми. У їх семантиці, зазвичай, відображені явища, за допомогою яких можна охарактеризувати своєрідність епохи, регіону, культури, а також зрівняти соціо-культурні особливості різних етносів.

Безсуперечним є той факт, що фразеологічні одиниці несуть в собі регіонально-культурну конотацію, яка присутня в ідіоматиці кожної мови, чи її варіанту. На основі специфічних асоціацій та уявлень жителі певних регіонів постійно спонукають появу нових фразеологічних одиниць, які характеризують світогляд та реалії буденного життя їх мешканців [1]. Таким чином, у кожній фразеологічній одиниці вже закладена інформація, яка відображає стереотипи, самобутність, світобачення, менталітет та фонові знання мешканців певної території.

Сьогодні вже не виникає сумнівів, що культура того чи іншого народу знаходить відображення в його мові, проте дослідження різних аспектів взаємовідносин мови і культури залишається актуальним і на сучасному етапі. Одним із джерел вивчення культурного та соціального аспектів є діалекти, бо першочергово соціокультурні знання формуються саме в них. В діалектах закладені особливості трудової діяльності та побут носіїв, їх традиції, відображається своєрідність природи краю, тощо.

Метою дослідження є аналіз соціо-регіональної своєрідності південної Англії ХІХ ст., відображеної у фразеологізмах діалектів графств Ессекс, Кент та Сассекс, на матеріалі словників ХІХ сторіччя [2-5].

За результатом дослідження методом суцільної вибірки було виокремлено 61 фразеологічну одиницю (30 з ессекського, 14 з кентського, 17 з сассекського діалектів).

Як свідчить семантичний аналіз, в діалекті графства Ессекс більшість фразеологічних одиниць пов'язані з професійною зайнятістю (11 одиниць): *to be on the box* (мало платити), *to be bad to rate* (бути в заборгованості), серед них 3 одиниці описують низький рівень життя, подекуди навіть злидні, наприклад: *to lay rough* (спати на вулиці). Інша тематична група фразеологізмів описує характер діалектоносіїв, які в своїй більшості були

меланхолічними (6 одиниць): *to look all ways for Sunday* (бути розгубленим та пригніченим); *to look/feel like a wet week* (перебувати в стані депресії). Також важливу роль для діалектоносіїв грали традиції, особливо ретельно діалектоносії дотримувалися їх, коли мова йшла про народження та смерть (3 одиниці): *to put to bed* (бути присутнім при народженні дитини); *to give a woman her liberty* (освятити жінку після народження дитини); *to tell the bees* (коли людина в домі помирала, кожен присутній на поминках торкався вулю з бджолами та голосно говорив).

Фразеологічні одиниці діалекту графства Сассекс описують в значній мірі соціальне та злочинне життя населення. Аналіз показав, що діалектоносіям графства Сассекс притаманна схильність до незаконних методів заробітку, таких як шахрайство та грабїжки, а також вони не нехтували можливістю перехилити чарку. Це вказує на те, що населення мало досить скрутне фінансове становище, тому нестача грошей та роботи були причиною їхньої злочинної діяльності (7 одиниць): *to jump round and hang by nothing* (шахраювати); *a concerned in liquor* (людина, яка страждає алкоголізмом). Також вони серйозно ставилися до справжніх товариських відносини, вони посідали важливе місце в житті (7 одиниць): *bread and cheese friend* (справжній друг). Соціальна активність жителів була високою, про це свідчить велика кількість фразеологічних одиниць, в семантиці яких відображене бажання попліткувати, а також непохитна віра в забобони (5 одиниць): *to beat the devil round the gooseberry-bush* (розповідати довгу та беззмістовну історію); *neighbor's fare* (погана прикмета).

В фразеології діалекту графства Кент спілкування посідає важливе місце у буденному житті (4 одиниці): *to hung up by the tongue* (пліткувати). Діалектоносії не були гарними кулінарами, проте дотримувалися традицій приготування їжі, що склалися та вкоренилися ще в минулі століття (3 одиниці): *to wet a pudding* (перемішати); *to put the miller's eye out* (переборщити з чимось під час приготування страви). На даній території населення було трудолюбивим та відповідально ставилось до вчасного виконання своїх зобов'язань (2 одиниці): *to work by the great* (поступово виконувати роботу).

У цілому, за результатом аналізу можна побачити, що діалектна фразеологія відображає різні аспекти суспільного життя, тому майже всі основні етапи і показники людського існування знаходять відображення у фразеології досліджуваних діалектів, але в кожному з них превалюють різні тематичні групи. В ессекському діалекті першість займає професійна зайнятість (11 одиниць), в сассекському – злочинна діяльність (7 одиниць) та стосунки (7 одиниць), а в кентському – буденне спілкування (4 одиниці). Також, знаходять своє відображення характерні риси побуту населення: *codged up in corners* (про будинок в занедбаному стані, безлад).

Те, як зображені особистісні якості людини, характерні їй вчинки та стосунки з іншими вказує на те, що жителі на території досліджуваних діалектів загалом не доброзичливі та похмурі. Це підтверджує вибірка з

ескського (5 одиниць), сассекського (3 одиниці) та кентського (1 одиниця) діалектів: *to be up a top of the house* (розгніватися); *to eye and limb someone* (проклясти); *to pick up the ears* (бути сумним).

Діалектоносії Ессексу, Сассексу та Кенту – в більшості представники нижчого та середнього класу. У декількох діалектах було знайдено спільні фразеологічні одиниці, це пояснюється тим, що території графств знаходяться поруч, а отже жителі на цих землях тісно контактують. У цілому, можемо спостерігати за традиціями, які загалом притаманні територіям півдня Англії XIX століття.

Список використаних джерел:

1. Кунин А.В. Фразеология современного английского языка / А.В. Кунин. – М. : Международные отношения, 1996. – 289 с.
2. Charnock R.S. A Glossary of the Essex Dialect / Richard Stephen Charnock. – London : Trübner & Co., 1880. – 91 p.
3. Gepp E. A Contribution to an Essex Dialect Dictionary / Edward Gepp. – London : George Routledge & Sons, 1891. – 102 p.
4. Parish W. D. A Dictionary of the Kentish Dialect and Provincialisms in Use in the Country of Kent / W. D. Parish, W. F. Shaw. – Lewes : Farncombe & Co., 1888. – 248 p.
5. Parish W. D. A Dictionary of the Sussex Dialect / W. D. Parish. – Lewes : Farncombe & Co., 1875. – 177 p.